

Л.В. РОЖКОВА, зав. сектору

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙ НА ГАЛУЗЕВОМУ РІВНІ

Резюме. Державне фінансування інновацій в Україні має недоліки, пов'язані з недосконалістю механізмів надання фінансової підтримки й визначення її впливу на прискорення створення нових конкурентоспроможних технологій. У рамках проведеного дослідження визначено основні бар'єри, які перешкоджають реалізації інноваційних рішень, зокрема, це порівняно незначні обсяги державного фінансування, а також розподіл цих коштів між великою кількістю напрямів й установ. Розглянуто результати моніторингу реалізації пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня головними розпорядниками бюджетних коштів у 2016 р., зокрема: обсяг фінансування галузевих пріоритетів, обсяг реалізованої інноваційної продукції, кількість створених, використаних і переданих нових технологій. На основі проведеного аналізу виділено перспективні сфери розвитку інновацій в Україні. Запропоновано переглянути й оптимізувати перелік галузевих пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня для підвищення ефективності державної фінансової підтримки установам, які займаються розробкою нових технологій.

Ключові слова: інноваційний розвиток, пріоритет, галузевий напрям, моніторинг, фінансове забезпечення, технологія.

ВСТУП

У сучасних умовах інноваційна діяльність виступає основою динамічного розвитку економіки та забезпечує високий рівень конкурентоспроможності країни на світовій арені. Суть інновацій полягає у високій доданій вартості протягом тривалого періоду. Відповідно стратегія розвитку країни, регіону, окремої галузі повинна бути заснована на створенні високої доданої вартості через уведення інновацій.

Незважаючи на безперечність позитивного впливу інновацій на всі сфери діяльності підприємства, включаючи управлінську, виробничу, фінансову та інші складові, інноваційна активність вітчизняних підприємств нині залишається на невисокому рівні. Згідно з даними Державної служби статистики питома вага підприємств, що займалися інноваціями, у 2016 р. становила 18,9%. При цьому 85,4% коштів, витрачених цими підприємствами, було спрямовано на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, а не на власні розробки.

Основними чинниками, які перешкоджають широкому впровадженню інновацій в українську економіку, є відсутність фінансових можливостей для їх здійснення, недостатня кваліфікація управлінського персоналу, обмежені можливості отримання кваліфікованої допомоги й консультацій [1].

Реалізація будь-яких інноваційних проектів пов'язана з безліччю ризиків, тому величезне значення має чітка державна технологічна політика, виражена в системі заходів правового регулювання й стимулювання науково-технічної активності в усіх сферах і секторах економічної діяльності.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Ключовим завданням формування інноваційної моделі розвитку української економіки повинно стати використання сучасних інноваційних технологій як єдино можливого напрям успішного ведення конкурентної боротьби національних суб'єктів господарювання на внутрішньому й зовнішньому ринках.

Інноваційна політика передбачає створення законодавчих основ підтримки інноваційної активності й захисту інтелектуальної власності, забезпечує умови для формування інноваційної інфраструктури, що сприяє освоєнню й поширенню нововведень на всіх рівнях економічної діяльності.

Мета дослідження полягає у виявленні галузей, де було створено нові технології, що є результатом ефективного використання державного фінансування. А також визначено напрями, за якими діяльність здійснювалася не ефективно або зовсім не проводилася головними розпорядниками бюджетних коштів.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теорію та практику інноваційного розвитку економіки, становлення інноваційного управління та комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, трансфер технологій досліджували зарубіжні вчені Б. Санто, Б. Твісс, Р.А. Фатхудінов, Р. Фостер, Ф. Фукуяма, Й. Шумпетер, О.Ю. Юданов, а серед вітчизняних — О.І. Амоша, Ю.М. Бажал, В.Д. Базилевич, В.М. Геєць, Г.М. Добров, М.З. Згуровський, М.І. Крупка, Л.І. Федулова та ін. М.І. Крупка побудову інноваційної моделі розвитку економіки вбачає в створенні сприятливого фінансово-кредитного

середовища [2]. О.І. Амоша пропонує удосконалити систему управління інноваціями на основі підтримки і розвитку міжсекторальної співпраці, розвитку взаємодії між державою, наукою і бізнесом [3]. Л.І. Федулова у своїх наукових працях аналізує можливості та умови для реалізації науково-технологічного потенціалу України [4].

Більшість дослідників вважає, що інноваційний розвиток економіки залежить саме від активності державної політики. Проте розробка заходів щодо формування його стратегічних напрямів у контексті трансформаційних перетворень економіки залишається актуальним питанням.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сьогодні економіка України перебуває на стадії реформування. Згідно зі Стратегією сталого розвитку “Україна — 2020”, затвердженою у 2015 р., визначено напрями та пріоритети подальшого розвитку України. Одним із векторів цієї стратегії передбачено забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як результат — підвищення стандартів життя. Україна має стати державою з сильною економікою та передовими інноваціями [5].

У аналітичних доповідях провідних міжнародних організацій Україна посідає позиції в середині рейтингів. Останнім часом спостерігається покращення іміджу України на загальносвітовому рівні економічного розвитку. Зокрема, у Глобальному індексі інновацій (*Global Innovation Index*) Україна у 2017 р. досягнула 50 місця. Порівняно з 2016 р. піднялася на шість

пунктів рейтингу, підвищивши свої показники за чотирма підіндексами: результати наукових досліджень, креативність, бізнес-досвід, інфраструктура (рис. 1).

Основою української інноваційної конкурентоспроможності є людський капітал. Його ефективна реалізація і є ключовою конкурентною перевагою. Фактором, який стримує інноваційний розвиток став низький рівень R&D витрат, що зумовлює пошук інших джерел фінансування та міграцію науковців за межі України.

Як свідчить світовий досвід, сфера нових технологій характеризується значним попитом на фінансові ресурси. Середній світовий показник витрат на дослідження і розробки у 2016 р. становив 1,72 % від ВВП, зокрема, у США — 2,81% від ВВП, Німеччині — 2,88%, Японії — 3,55% [7]. В Україні частка витрат на дослідження і розробки у 2016 р. дорівнювала 0,48% від ВВП [8].

Виходячи зі структури фінансового забезпечення інноваційної діяльності в Україні, варто зазначити, що державне фінансування є незначним і недостатнім. Науково-дослідні установи, підпорядковані міністерствам, та інститути системи академії наук України отримують порівняно невеликий обсяг державної підтримки, яка розпорошується на широкий перелік напрямів досліджень. Як результат, виникає ситуація, коли через брак коштів технології залишаються незавершеними, тривалий час розробляються і зазнають морального старіння, не встигаючи за загальносвітовими тенденціями.

У приватному секторі основним джерелом, яке забезпечує збільшення обсягу фінансових

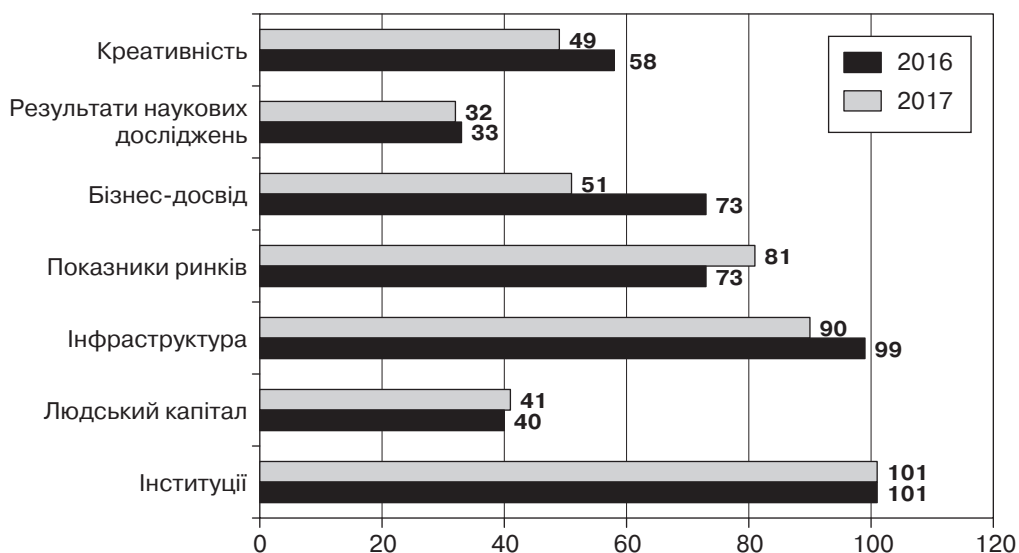
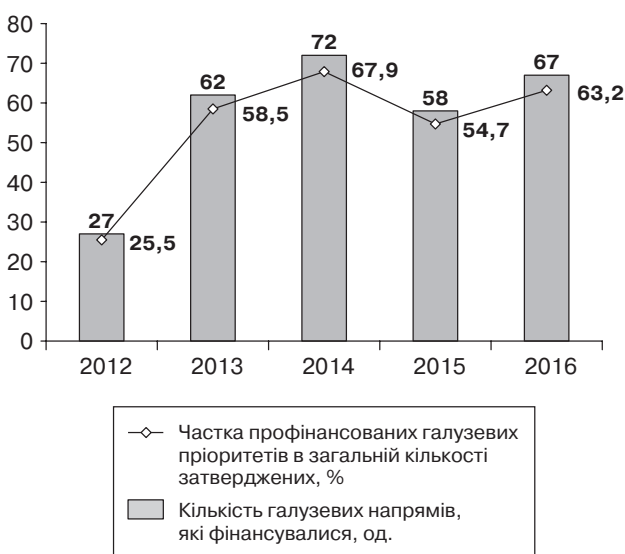

Рис. 1. Динаміка рейтингу підіндексів Глобального індексу інновацій для України за 2016–2017 рр. [6]

ресурсів для інноваційної діяльності, є власні кошти підприємств. Цих коштів явно недостатньо для впровадження радикальних і довготермінових інноваційних проектів. Прибуток є джерелом власних коштів підприємств, які спрямовуються на інноваційну діяльність. Тому зрозуміла причина низького рівня інноваційної активності. Більшість підприємств працює збитково, а ті підприємства, які отримують прибуток, не хочуть ризикувати ним, оскільки інноваціям притаманний високий рівень ризику. Це ще одна з причин низького попиту на вітчизняні технології, розробкою яких займаються державні науково-дослідні установи.

Упровадження моделі інноваційного розвитку національної економіки на зразок тих, які функціонують в економічно розвинутих країнах, в Україні суттєво ускладнюється існуючою структурою ВВП, оскільки головним джерелом валютних надходжень до державного бюджету залишаються гірничо-металургійний комплекс, частково харчова та переробна галузі, мінеральні продукти, хімічна промисловість. А власники цих виробництв до останнього часу фактично не здійснювали технологічної модернізації промислових підприємств, оскільки й без цього мали певні конкурентні переваги на світових ринках за рахунок відносно дешевої робочої сили, сировини та енергоносіїв.

Для сприяння розвитку інновацій в Україні Постановою Кабінету Міністрів від 17.05.2012 р. № 397 “Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня на 2012–2016 рр.”

Рис. 2. Динаміка кількості галузевих пріоритетних напрямів, які фінансувалися державою протягом 2012–2016 рр. [11]

було визначено перспективні напрями для досліджень і розробок, які потрібно враховувати “під час формування і виконання замовлення на проведення наукових досліджень і розробок, проектних і конструкторських робіт за рахунок коштів державного бюджету” [9]. Згідно з цією постановою передбачено 106 пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня (далі — галузеві пріоритети) у рамках семи стратегічних пріоритетних напрямів, затверджених Законом України від 08.09.2011 № 3715 “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності” [10]. Відповідно до постанови галузеві пріоритети об’єднано у такі групи: енергетика; транспорт; створення нових матеріалів; агропромисловий комплекс; медицина; екологія; інформаційно-комунікаційні технології.

З метою отримання достовірної статистичної інформації про результативність фінансування державою інноваційної діяльності за пріоритетними напрямами галузевого рівня, Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (УкрІНТЕІ) щорічно проводить моніторинг даних, отриманих від розпорядників бюджетних коштів. Головними розпорядниками є міністерства та підвідомчі їм установи. Отримана аналітична інформація служить основою для подальшого прогнозування розвитку перспективних галузей економіки й прийняття відповідних політичних управлінських рішень із питань ефективного розподілу бюджетного фінансування.

Як свідчать результати проведеного моніторингу реалізації середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня, головними розпорядниками бюджетних коштів у 2016 р. із 106 затверджених галузевих пріоритетів профінансовано 67 або 63,2%. Динаміка кількості галузевих пріоритетів, які фінансувалися протягом 2012–2016 рр. свідчить про те, що не всі затверджені Постановою напрями є наразі актуальними для українських розробників (рис. 2).

У 2016 р. обсяг фінансування інноваційної діяльності за галузевими пріоритетами становив 341378,62 тис. грн, що майже вдвічі більше порівняно з 2015 р. Усі видатки здійснено зі спеціального фонду державного бюджету.

Фінансування галузевих пріоритетів здійснювали чотири розпорядники бюджетних коштів: Міністерство аграрної політики та продовольства (Мінагрополітики), Міністерство освіти і науки (МОН), Національна академія наук (НАН), Національна академія аграрних наук (НААН). Переважні обсяги коштів (81% від загальних обсягів фінансування), спрямованих на галузеві пріоритети, виділено двома розпо-

рядниками: НАН (41,6% — найбільші обсяги) та НААН (39,4%), найменші (0,2%) — Мінагрополітики. МОН займає третю позицію із часткою видатків 18,8% [11].

У 2016 р. інноваційну діяльність за галузевими напрямками здійснювали 309 підвідомчих організацій, з яких 203 — наукові установи та ВНЗ і 37 — малі підприємства (у 2015 р. — 418 підвідомчих організацій, з яких 182 наукові установи та ВНЗ і 130 малих підприємств).

У 2016 р., як і в 2015 р., фінансування здійснювалося за всіма затвердженими стратегічними пріоритетами, при цьому ні за одним із них фінансуванням не було охоплено всі галузеві напрями.

Переважну більшість коштів (75,4%) спрямовано за галузевими напрямками у рамках двох стратегічних пріоритетів: 1. Освоєння нових технологій транспортування енергії, упровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії (108471,35 тис. грн або 31,7% у загальних обсягах фінансування пріоритетних напрямів) і 4. Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу (149144,96 тис. грн або 43,7% у загальних обсягах фінансування пріоритетних напрямів) — найбільші обсяги.

Незначні обсяги коштів (4,8%) виділено на два стратегічні пріоритети: 5. Впровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики (10149,66 тис. грн або 3% у загальних обсягах фінансування) і 6. Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища (6157,96 тис. грн або 1,8%) — найменші обсяги.

У 2016 р., як і в 2015 р., фінансування галузевих пріоритетів здійснювалося за всіма напрямками інноваційної діяльності та напрямом “Інше”. Найбільші обсяги (майже половина коштів — 155714,00 тис. грн або 45,6%), спрямовано за напрямом “Проведення (придбання, проведення підприємствами) НДДКР”, найменші (10,00 тис. грн або 0,003%) — за напрямом “Придбання інших зовнішніх знань (нових технологій — у матеріальній та нематеріальній формі)”.

Отже, у 2016 р. відбувалася значна активізація реалізації головними розпорядниками бюджетних коштів середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня, в основному завдяки участі НАН із найбільшою часткою фінансування.

Інформацію про реалізацію підвідомчими організаціями/установами інноваційної про-

дукції за галузевими пріоритетами надали три розпорядники: МОН, НАН, НААН. У 2016 р. реалізація інноваційної продукції за галузевими пріоритетами відбувалась за 41 із 106 затверджених галузевих пріоритетів (38,7%), тоді як у 2015 р. — за 45, у 2014 р. — 54 [10]. У 2016 р., як і в попередні три роки, реалізація інноваційної продукції здійснювалася за галузевими напрямками всіх стратегічних пріоритетів.

Динаміка обсягів коштів, отриманих від реалізації продукції, є позитивною у 2016 р. порівняно з 2015 р., оскільки обсяг реалізованої інноваційної продукції у 2016-му зріс удвічі. Позитивна динаміка обсягів реалізації спостерігається у організацій/установ двох розпорядників — НАН та НААН.

Найбільші частки реалізованої продукції у 2016 р. припадають на галузеві напрями таких стратегічних пріоритетів: 4. Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу (46%); 1. Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії (32,8%); 3. Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій (10,5%).

Отже, за тими стратегічними напрямками, які отримували найбільше фінансування, було реалізовано більші обсяги інноваційної продукції (послуг).

У 2016 р. за галузевими пріоритетами створено 198 нових технологій, з яких нові для України — 152, принципово нові — 46 технологій. Створенням нових технологій займалися підприємства та установи, підпорядковані МОН, НАМН, НАН [10]. Найбільше нових для України технологій створено організаціями і установами МОН — 94 одиниці, що становить 49% від загальної їх кількості.

Варто зазначити, що у 2016 р. кількість принципово нових технологій зросла на 10,9% порівняно з 2015 р., при цьому організації та установи НАН створили 45,7% від загальної кількості принципово нових технологій.

Нові технології створено за 48 (45,3% із затверджених) галузевими напрямками семи стратегічних пріоритетів. Принципово нові технології створювали за всіма стратегічними пріоритетами.

Найбільші частки нових технологій було створено за галузевими напрямками в рамках наступних стратегічних пріоритетів: 5. Упровадження нових технологій та обладнання для високоякісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики; 1. Освоєння нових технологій

транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; 3. Освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій.

У 2016 р. в Україні за галузевими пріоритетами використано (впроваджено) 89 нових технологій, з яких нові для України — 63 (70,8%), принципово нові — 26 технології (29,2%). Нові технології використовували підприємства та установи трьох головних розпорядників бюджетних коштів: НАМН; МОН; НАН.

Нові технології використовували за 30 (28,3% від затверджених) галузевими напрямками семи стратегічних пріоритетів. Найбільше технологій використано за галузевими напрямками в сфері енергетики (27,0%) та медицини (22,5%).

За галузевими пріоритетами у 2016 р. укладено 872 договори про передачу нових технологій, з яких 852 — про передачу нових для України технологій, 20 — принципово нових. Передавали нові технології організації трьох головних розпорядників — МОН, НААН та НАН. Промисловим підприємствам передано 28 технологій, підвідомчим організаціям — чотири. За межі України організації і установи МОН та НАН передали шість нових технологій.

Найбільш активно передавали нові технології установи і організації НААН, які уклали найбільшу частку ліцензійних договорів — 93,5%.

Передавання технологій здійснювалося в рамках усіх семи стратегічних пріоритетів за 41 галузевим напрямом. Найбільша частка переданих технологій припадає на галузеві напрями в сфері АПК (94,4%). У 2016 р. обсяг надходжень від передавання нових технологій за галузевими пріоритетами зріс і становив 40459,55 тис. грн (2015 р. — 37187,03 тис. грн).

Надходження коштів відбулося від передавання нових технологій за 29 (27,4% від затверджених) галузевими напрямками в рамках усіх стратегічних пріоритетів, крім шести. Широко застосовувались технології більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища. Найбільша частка коштів, як і в 2014–2015 рр., надійшла від передавання в межах четвертого стратегічного пріоритету — 74,7% від загального обсягу надходжень при передаванні технологій за галузевими пріоритетами.

Виділення багатьох пріоритетних напрямів інноваційної діяльності ускладнює можливість концентрації фінансових та інтелектуальних ресурсів держави на кожному з них. Тому аналіз показників, отриманих у процесі проведення моніторингу, вказує на необхідність перегляду

існуючого переліку галузевих пріоритетів з позиції першочерговості та важливості їх державної підтримки.

ВИСНОВКИ

Отже, проведене дослідження показало, що існує певна залежність між обсягами фінансової підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності державою та результативністю, тобто кількістю нових технологій і обсягами реалізованої інноваційної продукції. Але перелік галузевих пріоритетів потребує оптимізації, оскільки заходи з державної підтримки повинні бути спрямовані саме на ті пріоритетні напрями, за якими українські науковці та розробники мають певні напрацювання та здобутки, дослідницьку інфраструктуру, можливості для розвитку. Насамперед, підтримки потребують дослідження в тих галузях, які формують потенціал для подальшого розвитку економіки та посилення конкурентоспроможності України. Серед них, за результатами дослідження, варто виділити такі перспективні напрями, як освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії; технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу; освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання; створення індустрії наноматеріалів та нанотехнологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дяченко М.І. Управлінські інновації як основа інноваційного розвитку організації / М.І. Дяченко // Стратегія економічного розвитку України : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, ДВНЗ “Київський нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана”, Український Союз промисловців і підприємців, Ін-т світової екон. і міжнар. відносин НАНУ. — К. : КНЕУ, 2009. — Вип. 24–25. — С. 37–41.
2. Крупка М.І. Фінансово-кредитний механізм інноваційного розвитку економіки України: монографія / М. І. Крупка — Львів: Видавн. центр Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка, 2001. — С. 31.
3. Амоша А.І. Совершенствование системы управления инновациями как условие ускорения структурных реформ в Украине / А.И. Амоша, А.И. Землянкин, И.Ю. Пидоричева // Экономика Украины. — 2015. — № 9 (368). — С. 49–65.
4. Федулова Л.І. Технологічний розвиток економіки / Л.І. Федулова // Економіка України. — 2006. — № 6. — С. 7.
5. Про Стратегію сталого розвитку “Україна — 2020” : Указ Президента України № 5/2015 від 12.01.2015 р. [Електронний ресурс] — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
6. The Global Innovation Index 2017 [electronic resource]. — Access: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2017-report>.
7. Global R&D funding forecast. — 2017. — 36 p. [electronic resource]. — Access: <http://digital.rdmag>.

- com/researchanddevelopment/2017_global_r_d_funding_forecast?pg=1#pg1.
- Економічна статистика / Національні рахунки. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
  - Постанова КМУ від 17.05.2012 р. № 397 “Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня на 2012–2016 роки” [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/397-2012-п>.
  - Закон України від 08.09.2011 р. № 3715 “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності” [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
  - Аналітична довідка. Реалізація середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня та отримані результати у 2016 році / Міністерство освіти і науки України, Український інститут науково-технічної експертизи та інформації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://mon.gov.ua/content/Діяльність/ino_diyal/2017/08/adi-galuzevi-prioriteti-1.pdf.
  - system as a condition for accelerating structural reforms in Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy* [Economy of Ukraine], Vol. 9 (368), pp. 49–65.
  - Fedulova L.I.* (2006) *Tekhnologichnyi rozvytok ekonomiky* [Technological development of economy]. *Ekonomika Ukrainy* [Economy of Ukraine], Vol. 6, p. 7.
  - Pro Stratehiiu staloho rozvytku “Ukraina — 2020”: Ukaz Prezydenta Ukrainy № 5/2015 vid 12.01.2015 r. [About the strategy of sustainable development “Ukraine 2020”: Presidential Decree no. 5/2015, 12.01.2015]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
  - The Global Innovation Index 2017. Available at: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2017-report>
  - Global R&D funding forecast 2017. Available at: http://digital.rdmag.com/researchanddevelopment/2017_global_r_d_funding_forecast?pg=1#pg1
  - Економічна статистика / Національні рахунки [Economic statistics / National accounts]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
  - Postanova KМУ vid 17.05.2012 r. № 397 “Deiaki pytannia vyznachennia serednostrokovykh priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti haluzevoho rivnia na 2012-2016 roky” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, May 17, 2012 no. 397 “Some issues of definition of medium-term priority areas of innovation activity at the sectoral level for 2012-2016”]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/397-2012-п>.
  - Zakon Ukrainy vid 08.09.2011 r. № 3715 “Pro priorytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti” [Law of Ukraine, September 8, 2011 no. 3715 “On priority areas of innovation activity”]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.
  - Realizatsiia serednostrokovykh priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti haluzevoho rivnia ta otrymani rezultaty u 2016 r. (Analytychna dovidka) [Realization of medium-term priority areas of innovation activity at sectoral level and results obtained in 2016 (Analytical Reference)]. MES, UkrISTEI. Available at: http://mon.gov.ua/content/Діяльність/ino_diyal/2017/08/adi-galuzevi-prioriteti-1.pdf.

REFERENCES

L.V. Rozhkova, Head of Section

STATE SUPPORT OF INNOVATION DEVELOPMENT AT SECTORAL LEVEL

Abstract. *State financing of innovations in Ukraine has a number of shortcomings associated with imperfect mechanisms of providing financial support and determining its impact on accelerating the creation of new competitive technologies. As part of the analysis, the main barriers that hinder the implementation of innovative solutions are identified, in particular, relatively small amounts of public funding, as well as the distribution of these funds among a large number of areas and institutions. The results of monitoring the implementation of priority areas of innovative activities at the sectoral level by the main administrators of budgetary funds in 2016 are considered, including: the volume of priorities financing, the volume of innovative products sold, the number of new technologies created, used and transferred. On the basis of the research, perspective areas of innovation development in Ukraine were identified. It is proposed to review and optimize the list of innovative priority areas at the sectoral level in order to improve the efficiency of providing state financial support to institutions that develop new technologies.*

Keywords: *innovation development, priority, sectoral level, monitoring, financial support, technology.*

Л.В. Рожкова, зав. сектором

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОДДЕРЖКА РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИЙ НА ОТРАСЛЕВОМ УРОВНЕ

Резюме. *Государственное финансирование инноваций в Украине имеет недостатки, связанные с несовершенством механизмов предоставления финансовой поддержки и определения ее влияния на ускорение создания новых конкурентоспособных технологий. В рамках проведенного анализа определены основные*

барьеры, которые препятствуют реализации инновационных решений, в частности, сравнительно незначительные объемы государственного финансирования, а также распределение этих средств между большим количеством направлений и учреждений. Рассмотрены результаты мониторинга реализации приоритетных направлений инновационной деятельности отраслевого уровня главными распорядителями бюджетных средств в 2016 г., в том числе: объем финансирования отраслевых приоритетов, объем реализованной инновационной продукции, количество созданных, использованных и переданных новых технологий. На основе проведенного исследования было выделено перспективные сферы развития инноваций в Украине. Предложено пересмотреть и оптимизировать перечень отраслевых приоритетных направлений инновационной деятельности отраслевого уровня с целью повышения эффективности предоставления государственной финансовой поддержки учреждениям, которые занимаются разработкой новых технологий.

Ключевые слова: инновационное развитие, приоритет, отраслевое направление, мониторинг, финансовое обеспечение, технология.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Рожкова Лілія Віталіївна — зав. сектору Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації, вул. Антоновича, 180, м. Київ, Україна, 03680; +38 (044) 521-09-67; liliya_rozhkova@ukr.net; ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8002-3461>

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Rozhkova L.V. — Head of Section of Ukrainian Institute for Scientific and Technical Expertise and Information, 180, Antonovycha Str., Kyiv, Ukraine, 03680; +38 (044)521-09-67; liliya_rozhkova@ukr.net; ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8002-3461>

ИНФОРМАЦИЯ ОБ АВТОРЕ

Рожкова Л.В. — зав. сектором Украинского института научно-технической экспертизы и информации, ул. Антоновича, 180, г. Киев, Украина, 03680; +38 (044) 521-09-67; liliya_rozhkova@ukr.net; ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8002-3461>

УДК 332.135

С.О. ФЕДУЛОВА, канд. екон. наук, доцент

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ

Резюме. У статті розглянуто ефективність інвестиційної діяльності у сфері централізованого водопостачання та водовідведення. Діяльність підприємств водопостачання та водовідведення з урахуванням інноваційно-інвестиційної моделі розвитку та в рамках Концепції сталого розвитку потребує значних грошових коштів. Завдання дослідження: виявлення закономірностей формування регіональної інфраструктури, а саме — функціонування інженерно-технічної її складової та дослідження ефективності інвестиційної діяльності у сфері централізованого водопостачання та водовідведення. Головною причиною низької ефективності українського водопостачання та водовідведення є технологічна застарілість, обумовлена тривалою загальною для всієї національної економіки “інвестиційною паузою”. Затяжний характер проблеми посилився для підприємств водного господарства через недосконале ціноутворення на послуги із централізованого водопостачання та водовідведення, що затримує співпрацю між комунальним і приватним сектором. Одним із механізмів залучення коштів у державний сектор є державно-приватне партнерство (ДПП). Сьогодні ДПП — це один із дієвих засобів залучення коштів для реконструкції, модернізації та будівництва об’єктів, зокрема і у сфері житлово-комунального господарства. ДПП — нова модель взаємодії бізнесу і влади, яка кардинально змінює звичні “правила гри”, оскільки дозволяє створювати проекти з цінністю одночасно для трьох сторін і відкриває нові можливості як для бізнесу та влади, так і для суспільства. У регіонах України потреба в ДПП спостерігається у пропонуваній владою інфраструктурних проектах. Регіони гостро потребують масштабної модернізації сфери водопостачання та водовідведення. Будь-які інфраструктурні проекти, будь то будівництво автомагістралі або лікарні, відрізняються тривалими термінами окупності і значною капіталоемністю. Традиційно вони є об’єктами державного фінансування через свою непривабливість для